

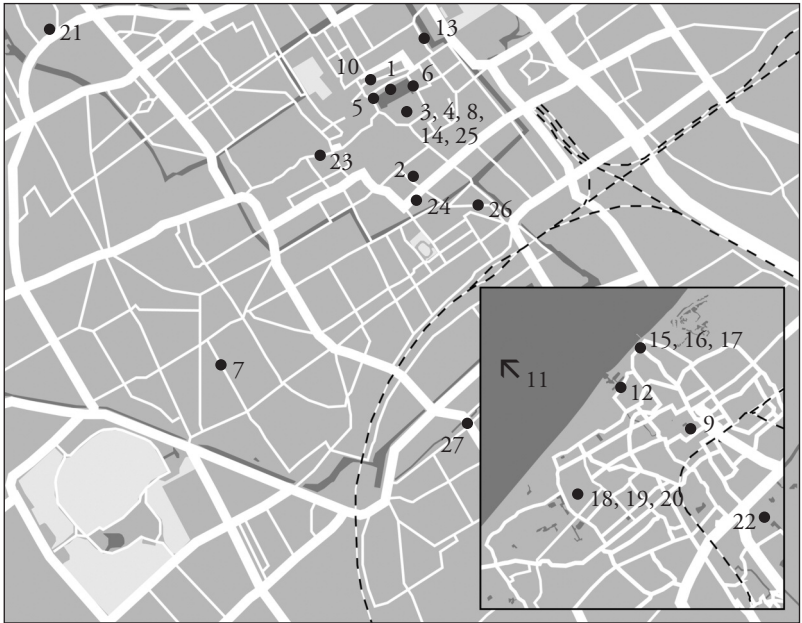
Martijn J. Adelmund

Mysteries in Nederland
Den Haag

A.W. Bruna Uitgevers B.V., Utrecht

Voor Thijs

1 Hofvijver	15 Scheveningen
2 Wagenstraat	16 Scheveningen
3 Ridderzaal	17 Scheveningen
4 Binnenhof	18 Loosduinen
5 Groene Zoodje	19 Loosduinen
6 Korte Vijverberg	20 Loosduinen
7 Wolmaransstraat	21 Groot Hertoginnelaan
8 Binnenhof	22 Ypenburg
9 Onder Den Haag	23 Westeinde
10 Lange Voorhout	24 Stille Veerkade
11 Londen	25 Den Haag
12 Nieuwe Haven 498	26 Bocht van Guinea
13 Nieuwe Uitleg	27 Antheunisstraat
14 Binnenhof	

Voorwoord

‘Haagse kringen’, het begrip alleen al omvat een waas van geheimzinnigheid: overheidsmensen met macht, die zich bij voorkeur op de achtergrond bevinden.

Er wordt in deze Haagse kringen niet zelden gefluisterd, of zelfs ‘achterkamertjespolitiek’ bedreven. Het zal dan ook niemand verbazen als er in de stad zaken plaatsvinden waar men beter niet over kan spreken.

Deze typische Haagse geheimzinnigheid is uniek in Nederland en draagt aanzienlijk bij aan het mysterieuze erfgoed dat ik, inmiddels al zestien delen lang, tracht vast te leggen in de reeks ‘Mysteries in Nederland’.

De Haagse geheimzinnigheid staat in een aantal verhalen in dit boek centraal: ‘Ninja’s in de Wagenstraat’, ‘De moord op Blonde Dolly’ en ‘De moord bij het Groene Zoodje’. In alle verhalen spelen politieke intriges op de achtergrond van verbazingwekkende lokale gebeurtenissen.

Toch is dit type verhaal slechts één deel van alle mysteries die zich in de prachtige Zuid-Hollandse hoofdstad afspeelen en hebben afgespeeld. Er zijn ook moordmysteries, spookverhalen en legenden over reuzen.

Ja, inderdaad. Den Haag is gebouwd op een plek die vroe-

ger door reuzen werd bewoond. Dat daar niet mee te spotten viel, leest u in het verhaal ‘De aanval van de Scheveningse reuzin’. De reuzen zijn niet de enige fantastische wezens die Den Haag bevolken. Loosduinen werd namelijk geteisterd door heksen en op de Stille Veerkade en in de Spaansche Hof op het Westeinde kunt u rond het middernachtelijk uur zomaar oog in oog komen te staan met een spook.

Dat er zoveel ongelukkige zielen in de Residentie rondspoken heeft een duidelijke reden. Den Haag is namelijk een moordstad! De een werd onthoofd, de ander voor een deel opgegeten, anderen werden het slachtoffer van duiveluitdrijving of een roofmoord. De bekendste roofmoord van Den Haag zorgde zelfs voor een nieuw spel op de kermis: de Kop van Jut! U leest zijn bloeddorstige geschiedenis in ‘Het monster van de Bocht’. Veel moorden zijn nooit opgelost en dat brengt ons weer bij de ‘Haagse kringen’. De prostituee Blonde Dolly zou met vele notabelen het bed hebben gedeeld en die wilden natuurlijk niet dat dat algemeen bekend werd! Bepaalde ‘Haagse kringen’ hebben nu eenmaal de macht om achter de schermen diepgravend politieonderzoek te voorkomen!

Al deze verhalen hebben een plaats in dit boek. Ik wens u heel veel leesplezier!

Martijn J. Adelmund
Utrecht, april 2008

1 *De voorouders van alle Hagenezen*

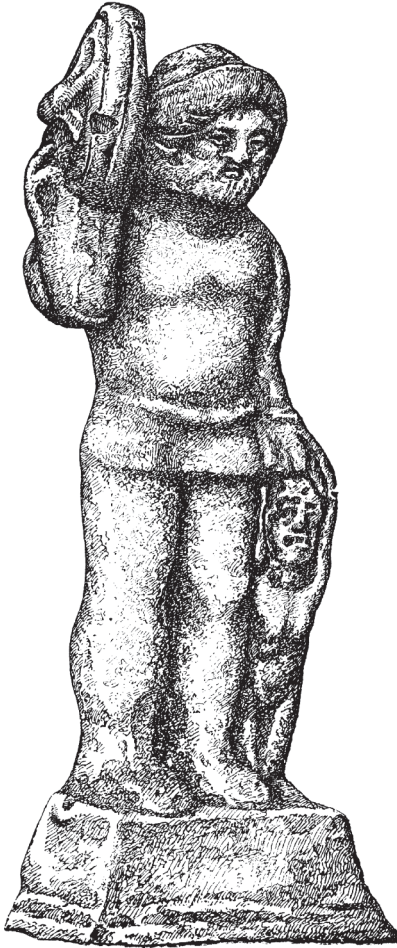
*D*en Haag is groots, dat kan iedere rasechte inwoner je vertellen. Maar wie kon vermoeden dat de legendarische voorouders van alle Hagenezen écht reuzen waren?

HOFVIJVER, IN EEN VER VERLEDEN, DOOR OVERLEVERING BEKEND – Voor een koffiehuis aan de westkant van het Binnenhof lag vroeger een zware ijzeren spil die in de grond was verankerd. Maar in de volksmond was er sprake van de spil van een kruiwagen van de reusachtige Haagse voorvaders: de échte reuzen die vroeger ons land zouden hebben bewoond. Alleen een plaats met zulke machtige voorouders is goed genoeg voor ons, moeten de graven van Holland hebben gedacht en dus kozen zij het dorpje Die Haghe als hun politieke machtsbasis. Daar bouwden zij een enorme ridderzaal om hun gasten te ontvangen en recht te spreken.

De spil bij het koffiehuis, die was gevonden in de Hofvijver, was zo zwaar dat vrijwel niemand hem kon optillen. Haagse jongelui probeerden het gewicht te heffen om indruk op hun meisje te maken. Totdat een bezorgde en

waakzame rentmeester daar een einde aan maakte en opdracht gaf om de spil stevig te verankeren.

De Haagse reuzen woonden niet alleen in Den Haag (daar was het veel te klein voor), maar ook eromheen, onder an-

dere in Nootdorp en Rijnsburg. Daar ligt nog steeds een heuvel die 'Het Schort Vol Zand' wordt genoemd. De naam is waarschijnlijk ontstaan door een reuzin die daar eens liep met een schort vol zand. Maar ze had óf te veel zand in haar schort genomen óf het schort gleed uit haar hand, in elk geval: ze liet het zand eruit vallen en zo ontstond de heuvel.

De Haagse reuzen zijn inmiddels allang uitgestorven. In Rijnsburg is eens het been opgegraven van een reus, 'wiens schene soo groot was als een middelbaer Mans schenckel met de Dije tot de Heupen toe'. Zijn wapenuitrusting, 'van Roest uyt ghegeeten', zou nog lang in de abdij van Rijnsburg zijn bewaard, maar was voor het midden van de zeventiende eeuw al verdwenen.

De spil bij het koffiehuis was in werkelijkheid een onderdeel van het wiel van een geweldige werpmachine. Vroeger stond de ijzeren staaf bekend als 'de Blynagel', naar de machine die ook wel een blyde werd genoemd. Dit ontkracht weliswaar het reuzenverhaal, maar brengt ons opnieuw een mysterie. De spil roept het beeld op van een reusachtig apparaat dat ooit de muren van het Binnenhof belegerd moet hebben. Dit is vreemd, omdat de Haagse geschiedenis zo'n belegering niet heeft gekend...

2 *Ninja's in de Wagenstraat*

*D*en Haag heeft een eigen Chinatown, tussen de Amsterdamse Veerkade, De Wagenstraat en de Gedempte Burgwal. Nu is dit niet, zoals in films, een wijk waar de maffia regeert en ninja's geheim opereren. Er is een keurige ondernemersvereniging en over het algemeen gebeurt er weinig dat het daglicht niet kan verdragen. Maar dit is niet altijd zo geweest... Rond 1900, toen er hier een geheime Koreaanse staatsdelegatie verbleef, waren hier mogelijk Japanse ninja's actief.

DE WAGENSTRAAT, 1907 DOOR EEN VAN ONZE CORRESPONDENTEN – Op een dag stopt er een luxe automobiel voor de deur van het eenvoudige koffiehuis De Jong aan de Wagenstraat. Het is een heer van stand, dat is duidelijk te zien aan zijn hoge hoed en zijn wandelstok. Hij heeft een grote baard en borstelige, donkere wenkbrauwen. Iemand met enige kennis van Haagse kringen zou hem herkennen als minister van Buitenlandse Zaken De Beaufort. Hij vraagt de chauffeur te wachten, waarna hij uit zijn binnenzak een stuk papier haalt. Daarop controleert hij het adres en gaat naar binnen, nieuwsgierig naar wat komen gaat.

Wat de minister in het koffiehuis aantrof is niet bekend. Uit zijn memoires weten we dat een 'jongedame met niet al te puriteinse allures' zijn kaartje in ontvangst nam en dat hij – wellicht in een rokerige gemeenschappelijke ruimte, maar waarschijnlijk op een van de kamers – ontvangen werd door een gezelschap van drie heren met een oosters uiterlijk, die beweerden dat ze vertegenwoordigers waren van de Koreaanse keizer. Ze waren hier op een geheime missie om steun te vragen tegen de Japanse bezetter, die hun land al twee jaar in zijn greep hield.

Wat moest de minister doen? Er was op dat moment een internationale vredesconferentie gaande, maar daar waren de heren niet voor uitgenodigd. De Beaufort vertelde hun dat er niets aan te doen was, dat er nu eenmaal landen waren die door andere bezet werden. Hij noemde Beieren en Pruisen als Europees voorbeeld. Volgens zijn memoires reageerden de Koreanen beleefd op het slechte nieuws dat hij hun bracht.

Maar de heren lieten zich niet afschrikken. In de ochtend van 29 juni trad de delegatie in de openbaarheid. Ze stonden keurig in het pak op het plein voor de Haagse Ridderzaal, bij het secretariaat van de conferentie. Ze hadden een manifest opgesteld in het Frans, de diplomata taal van die tijd. De *Courrier de la Conference de la Paix*, de krant die dagelijks de conferentie versloeg, besteedde er de volgende dag uitgebreid aandacht aan, en in de weken erna werden heel wat pagina's aan de Koreanen gewijd. De redactie had duidelijk sympathie voor de Koreaanse zaak. Hoofdredacteur William Stead organiseerde zelfs lezingen in de Cercle International aan de Prinsessegracht, zodat de Koreanen hun verhaal konden doen.

Dit kon niet lang goed gaan...

De Japanners beschikten in die tijd over een goed getraind spionnennetwerk, waar mysterieuze geruchten over gingen. De tijd van de samoerai was daar nog maar amper voorbij en de Japanse geheime politie werd nog gevoed door de eeuwenoude traditie van ninjakrijgers, mannen en vrouwen die meesters waren in vermomming en er onder andere opuit gestuurd konden worden om mensen de mond te snoeren. Vooral de ninja's van de zogenaamde 'Iga-clan' waren overgegaan in overheidsdienst.

Het offensief van de Japanners begon ermee de Koreaanse keizer Kjong, die de delegatie had gestuurd, van de troon te stoten. Er werd een nieuwe keizer aangesteld, die de delegatie sommeerde hun pr-offensief te stoppen en terug te komen naar het Verre Oosten om bestraft te worden. Vervolgens leek het noodlot toe te slaan: de vrouw van het delegatiehoofd werd ziek, waardoor de missie tijdelijk moest worden stopgezet. In zijn afwezigheid overleed vervolgens een ander lid van de delegatie, onder verdachte omstandigheden. In het koffiehuis aan de Wagenstraat liet hij het

leven. Zijn dood werd aan uiteenlopende zaken toegeschreven: uitputting, een hartverlamming, zelfmoord en zelfs verdriet. Maar in Japanse kranten werd gesteld dat hij was vermoord.

De twee overgebleven Koreanen gaven echter niet op. Ze reisden na Den Haag nog naar Londen, New York en Sint Petersburg, maar hun missie was tevergeefs. Hun leider werd door een Japans gerechtshof in Seoul ter dood veroordeeld en het derde delegatielid tot een levenslange gevangenisstraf. Korea werd in 1910 officieel door Japan geannexeerd.

Het koffiehuis aan de Wagenstraat is later opgekocht door Koreanen, die het omdoopten tot het Yi Jun Peace Museum, naar de diplomaat die er stierf. Het museum trekt nu nog altijd jaarlijks honderden Koreanen, die de plaats bezoeken waar de verzetsheld stierf die zijn leven gaf voor de Koreaanse onafhankelijkheid.

Naast de ninjas in de Wagenstraat, is Den Haag de thuisstad van een andere geheim agent, bedreven in de Japanse krijgskunst. Zijn naam is Dick Bos, en als een James Bond avant la lettre ging hij vanaf de jaren dertig de onderwereld te lijf met de toen nog weinig bekende vechtsport jiu-jitsu. Hij kreeg landelijke bekendheid toen de stripboekjes waarin hij figureerde gratis werden verspreid op basisscholen. Wat niet iedereen weet, is dat de stripheld (bedacht door de Haagse stripteekenaar Alfred Mazure) gebaseerd was op de Haagse sportleraar Maurice van Nieuwenhuizen, een échte 'Haagse ninja' in zijn tijd...

3 De Haagse reiger ontmaskerd

De oudst bekende afbeelding van het Haagse wapen prijkt, gegoten in brons, op de grote luidklok in de toren van de Grote Kerk: een ooievaar staande midden tussen bloemen en gras.

De ooievaar prijkt ook op het vignet van Ado Den Haag, al noemen alle Hagenezen het beestje 'un règâh'. Maar waarom eigenlijk een ooievaar?

RIDDERZAAL, VANAF 1814, DOOR EEN VAN ONZE CORRESPONDENTEN – Sinds ons land een koninkrijk is moet elke gemeente een goedgekeurd wapen hebben. Zo ook de gemeente Den Haag. Vanaf 1816 ligt het gemeentewapen officieel vast, met daarin heel nadrukkelijk de ooievaar. De vogel komt van oudsher in deze regio voor, en lijkt al in de middeleeuwen een soort Haagse mascotte geweest te zijn. Dit blijkt uit een verslag uit 1352. Door de stedelijke overheid werden ooievaarsnesten op het Binnenhof gemaakt. In de stadsrekening van 1586 blijkt dat er zelfs een officiële oppasser voor de ooievaars was, met de naam Seeger Gillisz. Hij gaf de dieren vis en stro op kosten van de stad. Tot het begin van de twintigste eeuw is de traditie gehandhaafd en vond men een paar ooievaars op de Haagse vis-

markt, die door een gemeentelijke ‘oppasser’ werden verzorgd.

Natuurlijk is het feit dat het beestje voorkwam in de regio nog geen reden om het in het stadswapen op te nemen. De ooievaar staat bekend als een gelukbrengende vogel; het Nederduitse woord ‘odevare’ betekent zelfs gelukbrenger. Een tweede verklaring voor het stadswapen is de volgende: er nestelde eens een ooievaar met drie jongen op het houten dak van de Ridderzaal. Toen op een dag het dak vlam vatte, vloog de ooievaar heen en weer van en naar het nest om haar jongen op een andere plek in veiligheid te brengen. Bij het halen van haar derde jong is de ooievaar in de vlammen omgekomen. De burgers van Den Haag waren zo onder de indruk van deze opofferingsgezinde moeder, dat de ooievaar in het wapen is vereeuwigd.

Of het moet zijn omdat Hagenaars net ooievaars zijn: ‘Hoog op de poten en een grote bek.’ Uiteraard zal geen enkele echte Hagenaar zich hierin herkennen. Volgens de Hagenaars kun je namelijk maar beter gewoon ‘un rëgâh’ zijn, dan zo’n ooievaar die uit de hoogte doet.

4 *De kakse lofzang van 's-Gravenhage*

De hoofdstad van Zuid-Holland is een stad met twee gezichten: een volks en een elitair gezicht. Haagse Harry uit de Schilderswijk en de Haagse kak uit Benoordenhout. De 'Hagenezen' van Den Haag en de 'Hagenaars' van 's-Gravenhage. Maar de liefde voor de stad wordt wel unaniem gedeeld. Zelfs de bekakte Hagenaar zingt in plat Haags uit volle borst 'O, o, Den Haag'. Toch had de Haagse kak vroeger een eigen lofzang op hun juweel in Hollands tuin...

BINNENHOF, 1890, DOOR J. TIDEMAN –

'k Groet u, heerlijk 's Gravenhage,
Pronkjuweel in Hollands tuin,
Rijk gezegend liev'lingsplekje,
Prijkend aan zijn zandig duin.

Met uw eeuwenoude stammen,
Met uw frissche looverpracht,
Schoonst geschenk uit vroeger dagen,
Dat Natuur u heeft gebracht.

'k Groet u, eerbiedwaarde muren,
Eens der Graven hof en hal,
Waar het zoet gefluister ruischte
Bij het vroolijk feestgeschal.

'k Groet u, standbeeld van den Zwijger,
Door wiens grootsch en wijs beleid
Neêrland vóórging op het voetpad,
Dat ten zege heeft geleid.

'k Groet u met uw donkre bogen
Schoon bezongen Binnenhof,
Dat ons Jan de Witt herinnert,
't Lot dat Barneveldt eens trof.

'k Groet u, somber poortgevaarte,
Pronkend met oud Hollands leeuw,
Dat een gruwb'ren moord zaagt plegen
In een schoone en roemvolle eeuw.

'k Groet u met uw lindeblaadjes,
Voorportaal van 't vriendlijk woud,
Wijkplaats van de schim van Huygens,
Immer jeugdig, groen Voorhout.

'k Groet u, tal van schoone tempels,
Aan der kunsten God gewijd,
Die in 't druk gewoel des levens
Plekjes van verkwikking zijt.

'k Groet u – maar waar zou ik einden
In het u gewijde lied,
Vriendlijk, lieflijk 's Gravenhage,
Dat ons harte hulde biedt?

Heil dan Koningin der steden,
Immer jeugdig, immer schoon,
Blijf als kostbre parel blinken
Aan oud-Hollands stedekroon.